

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LUCÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS,

manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis primo

Aprilis, Anno Domini M. DCC. XLV.

M. LUDOVICO-CLAUDIO BOURDELIN, Antiquo
Saluberrimæ Facultatis Decano, Chirurgiæ Professore, Regiæ
Scientiarum Academiæ Socio, in Horto Regio Chimiæ Professore,
Doctore Medico, Præside.

An è Rheumatismo recreatis Pila, prophylacticum?

I.

OLERE & pati humanum est. Hominis vita, etiam beatior, nihil aliud ferè
est, nisi doloris & indolentiæ perpetua quædam æternatio. Numerosa hominem
circumvenit morborum cohors, illiusque sanitati nunquam non insultat. Felix
ille est qui minimis torquetur, sanus, qui rarioribus urgetur malis. Inter tot mor-
bos, quorum undique patemus telis, alii ægrum in vitæ discrimen adducunt,
occiduntque non raro; alii, (dubium an optabiliores, licet periculosi minis,)
quàm relinquunt ægris mortalibus vitam, eam aut suâ pertinaciâ & diurnitate
miseram faciunt, aut recidivæ metu & frequentia præcariam. Ex horum genere Rheumatismus
est. Morbus atrox, contumax, curatu difficilis, & Plethoræ, eamque pressio, ut plurimum, pede
sequentis Cacochymiaæ toboles. Adultos quàm pueros, viros quàm foeminas sæpius exercet. Pueris
corpus, in horas ampliandum, humorum redundantie minus patet, quæ in partium incremen-
tum absorbitur. Foeminas, licet ætatis æque adeptas, à Plethoræ consuetudinis morbis vindicat,

quæ ipsius Plethoræ effectus est naturalis salutarisque, menstrua purgatio. *Rheumatismi* voce Catarrhum quidam intellexerunt. Si ratio habeatur erymi, *Rheumatismus* est materie undecunque ad partem quamvis affluentis appulsus. Voluit tamen Usus, loquendi arbiter, ut apud Medicos *Rheumatismi* nomine intelligantur dolores erratici, ab essetâ materiâ ultro citroque pervolvitate oriundi. Arthritidi morbus est congener affinisque. Solâ inter se ambo sede differunt, materiæ similitudine pares, doloris immanitate sæpè æquales. Sublimior est *Rheumatismus* & pomeeria corporis obsidet. Profundior Arthritis, Ille musculos, iisque super injectas membranas vexat. Hæc Articulorum ligamenta occupat, & in ipsum sævit periositium. Quantumvis inter se consentire videantur, nonnihil tamen discrepant. Arthritidem, præter cruciatuum atrocitatem, significant partis ægræ tumor borque. In *Rheumatismo* licet atrociter lancinentur & lacerari quasi sentiantur carnes, nec tument tamen, ut plurimum, nec rubent. Afficitur Arthritis quendam circuitum, & periodicè quasi ex condito recrudescit. Non item *Rheumatismus*, quantumlibet pronus sit in *recidivam*. Quos quidem semel torfit, ii in posterum ab improvîso illius insultu vix omnino sunt immunes. Ad nec stas recurrit temporibus, nec servat ullâ circuitûs lege, sed prout ad reditum invitant partis quæ ægrotavit debilitas, & quodlibet in rebus non naturalibus erratum. Pro variis quas infestat Microcosmi regionibus varia infert supplicia, diversaque sortitur nomina *Rheumatismus*. In femore Ichias audit, plebi *sciatica*. Emulatur in lumbis Nephritidem, à quâ tamen, vomitionis absentiâ, discriminatur. Vocant tunc Lumbaginem. Ad thoracis costarumque motores musculos delapsus, difficilem facit respirationem, falsamque non malè simulat Pleuritidem. Nullis demùm parcat partibus, quæ totum aliquandò corpus infestat, & universâ phlogosî deurit tetra lues. Incautis imposuit non semel medentibus, falsâ Scorbuti similitudine, mentientibusque lucem veneream nocturnis doloribus. Est ubi eò pervenit morbi feritas, ut post longos cruciatus, solidis partibus tono suo spoliatis, & evanescente doloris omnî sensu, vitatâ Charybdî delabatur in Scyllam æger, & variè intortis contrâ naturam membris, nec unâ quasi ferruminitatis *ἀκρότης*, quâdam anticipatæ mortis imagine, omni motu destituatur, Silicernio quàm viventi similior. Tor malorum causa est sanguinis serum salinis plus æquo scærum spiculis, membranaceas nervosafque corporis partes continuò vellicantibus.

II.

CUI morbi indoles probè cognita fuerit, ille de ejusdem causâ minimè dubitabit. Perspectâ in *Rheumatismo* cundi redeundique ab unâ ad aliam partem facilitate, seri fluiditatem & dispositionem ad motum, illius causam esse, nasurus quilibet statim odorabitur. Quem aut parum noverunt, aut minus accuratè descriperunt *Rheumatismus*, illum pro Catarrho habucrunt veteres, nec dubitarunt in caput refundere. Ventriculû alii, alii lienem, hepar ille, hic alia quilibet viscera, prout visum fuit, immerentia culpârunt. Jure an injuriâ, illi viderint, qui nōrunt in sano homine, à suscepto repentino frigore, sæpissimè ortum fuisse *Rheumatismus*. Illius causa remota fieri potest, quidquid sanguinem densat inspissatque. Hinc victus lautior, calenti corpori subitò impactum frigus, indeque prohibitum salubre ad eò *Perspirationis* effusum, nec tam quasi ferruminitatis *ἀκρότης*, quàm effusum intrâ muscularium fibrillarum membranarumque vacuola, pessimo huic affectui ansam præbent non raro. Spissior scilicet sanguis vasorum impulsui parum morigerus, ubivis locorum celsipat. Indè humorum minor tardiorque ad cutis poros appulsus. Contractæ aliundè, quæ tubulorum *Perspirationi* famulantium apicibus insident, epidermidis squammulæ, exhalandis succis eò facilius exitum occludunt, quò segnius ab infarctis organis illi propelluntur. Ocululo igitur exitu, negatōque à ponè sequentibus aliis humoribus reditu, quid superest, nisi ut, quâ data porta, effugium quærant, & per minimorum vasorum exilissimas commissuras, viam sibi faciant in partium substantiam. Quæ operi totus non est par sanguis. Globulose illius partes corpulentiores sunt; lymphaticæ intricatior; viscosiores lentioresque biliosæ; omnium apicissimæ seri pericula. Quæ ploratûs instat & lacrymularum per vasorum dilatatos poros exprimuntur. Sui juris factæ, pessimo partes inundant diluvio. Morâ sunt acriores, evolutisque quibus, scætant salibus, nervos, membranas, & quidquid est in corpore sensus exquisiti læcessunt continuò, punguntque. *Rheumatismi* causam esse serum, ipsius morbi mores probant. Nulla adest in dolente parte coloris mutatio. Exiguus illam aut nullus elevat tumor, ique facili negotio discutendus, licet perseveret dolor. Locum facili mutant *Rheumatici* dolores, relicta unâ parte omnino indolente, ad aliam dicto citius transeunt. An non hæc sunt humoris tenuissimi, & cause maximè mobilis indicia? *Rheumatismo* laborantium sanguis magnè seri copię innat. Quid verbis opus est? Spontaneo naturæ vitricis conamine morbus sæpissimè sudoribus terminatur. Sudoribus autem quid eliminatur? Serum, salum & acre. Quis æger sudoris in oculum decidui salsedinem non est expertus? Quis, judice & recte linguâ, illud idem de sudore non consuecit?

4
 morum esse corpori fovendo & roborando maxime idoneum ac necessarium. Sin minus, novercane ageret non matrem, natura optima, quæ nos ad exercitationis ferè continuæ laborem, cæ præsertim ætate impelleret, quæ loquenti illi soli, libentes auscultamus. Hæcenis sanum est corpus, quatenus à Plethorâ immune. Plethoram imminuit exercitatio. Facilis est, & in promptu consequentia. Labore musculi in validiores cientur motus. Ab iis vasa sanguinem deferentia fortius premuntur & sæpius. Indè sequitur liquidiorum corporis major tritus. Quò illa subiguntur exactius, eò feceritionibus ipsique nutritioni aptiora evadunt. Nec sunt hæc, verba voceque tantum. A labore etiam duro corpus uberius nutritur. Dubitas? Experientiam consule, & ipsi saltem crede oculis. Quâ proportionè pars quælibet corporis exercetur & laborat, cæ vires acquirere illam videbis. Quàm lata sunt Remigibus pectora! Quales ostentant humeros Bajuli, quos dorsi lumborumque delapsum. Extrahit cancellos errare gesticenti sero fœvet sanguinis spissioris & idcirco tardioris, mora in vasis capillaribus. Hanc sequitur, haud aliter ac in lacte congescente, feri acrioris, à coeuntibus simul alii sanguinis partibus, expressio & expulsio. Sic solitis vasis exterminatus, inviti invitique partibus se se infusant acer Ichor, ingratus hospes, triste relicturus extortæ hospitalitatis pretium. Quis sanæ mentis non sentiat, illum *Rheumatismi recidivæ* minus futurum obnoxium, qui pessimi morbi causa prospicere noverit, eam conciliando vasorum fibris firmitatem, quæ par sit attenuando sanguini. Unde liquidorum corporis fluiditas major, faciliorque proinde eorumdem per cutis spiracula exhalatio. Quod à pilæ exercitio contingere nullus non fatebitur.

V.

PESSIME de *Rheumatismi* causâ ille judicat qui caput inculcat. Delirantibus aliis partibus; infons alia damnatur. At in capite non tardè incipit, qui ad alias partes derivatur deinceps morbus. Indè illius mores inferas, non causam. Ventriculus imbecillior, aut malè morata, quæ alimentorum coctionibus inservit, viscera causam huic morbo præbent. Fateamur, sed remotam, nec nisi conspirantibus, partium, *transpirationis* materiæ preparandæ & eliminandæ dicatarum, debilitate aut erroribus efficacem. Nec destruendæ, quam extruximus, morbi ætiologiæ, duce Avicennâ, obijcias status esse *Rheumatismi* parentes. Illud quidem veri quamdam speciem videtur præ se ferre, morbiq; materiæ inconstantiâ & mobilitate fulciri. Quid enim aère-mobilis? Quid subitis loci mutationibus obnoxium magis? Sed ex aëris facili mobilitate, sequitur difficilior ejusdem intrâ vasorum, poris ubique & undique perviorum, tubulos incarcerationio. Si alicubi in humano corpore, maxime in abdominis tortuosis anfractibus regnat *Æolus*. Ibi ventorum patria, ibi statuum frequentiores procellæ. Labor est sat durus, inquis, *Sphæromachia*. Ita est, sed inassuetus. Usu fit levior, exercitatus vix fatigat, immò sine lassitudine oblectat. Aliunde venit, est modus in rebus. Non feret bovem qui tulit vitulum. At instabis, ut quid illud præcavendo *Rheumatismo* adhibere, à quo sæpissime idem morbus desumit originem? Æstate, etiam immoto corpore & quieto, vel lenior aura Zephyri lassitudines inducit & *Rheumatismum*; quanto magis, ubi à violentiore exercitio corpus incaluerit. Nec illud difficietur. Zephyrum tamen idcirco aut exercitium ne crimineris. Hoc ubi contingit, solus ille culpandus est qui sudoribus, aliunde salubribus, cum diffultat, non novit sibi à frigore aëris præcavere. Hunc in finem familiaris est Pilâ ludentibus cautio quædam, quam omnisille credas piaculum. Solent illi, finito certamine, cubiculum celeres ascendere, foco se se admoveere, & citò depositis sudore madentibus ponderosisque indusis, fricari. Illud boni frictions conferunt, quoddam siccis calidisque lineis sudor accuratè detergetur; unde minor frigidiore aëris formido; & si quid forè, à violento sanguinis motu, succi crassioris minorum vasorum tubulis hælerit, illud repetito eorumdem pressu foras propellatur, unde exhalandis humoribus nullus obex, & vix parentiores.

Ergò è Rheumatismo recreatis Pila, prophylacticum.

Proponebat Parisiis, FLORENTIUS-CAROLUS BELLOT, Abbavillæus;
 Saluberrimæ Facultatis Parisiensis Baccalaureus Medicus.
 A. R. S. H. à sextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1745.